

WYMOGI DOTYCZĄCE KWESTII ŚRODOWISKOWYCH PRZY OCENIE WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE

Dorota Demkowicz-Dobrzańska

Konferencja „Oceny oddziaływania na środowisko instrumentem
zrównoważonego rozwoju”

Gdynia 19–20 listopada 2025 r.

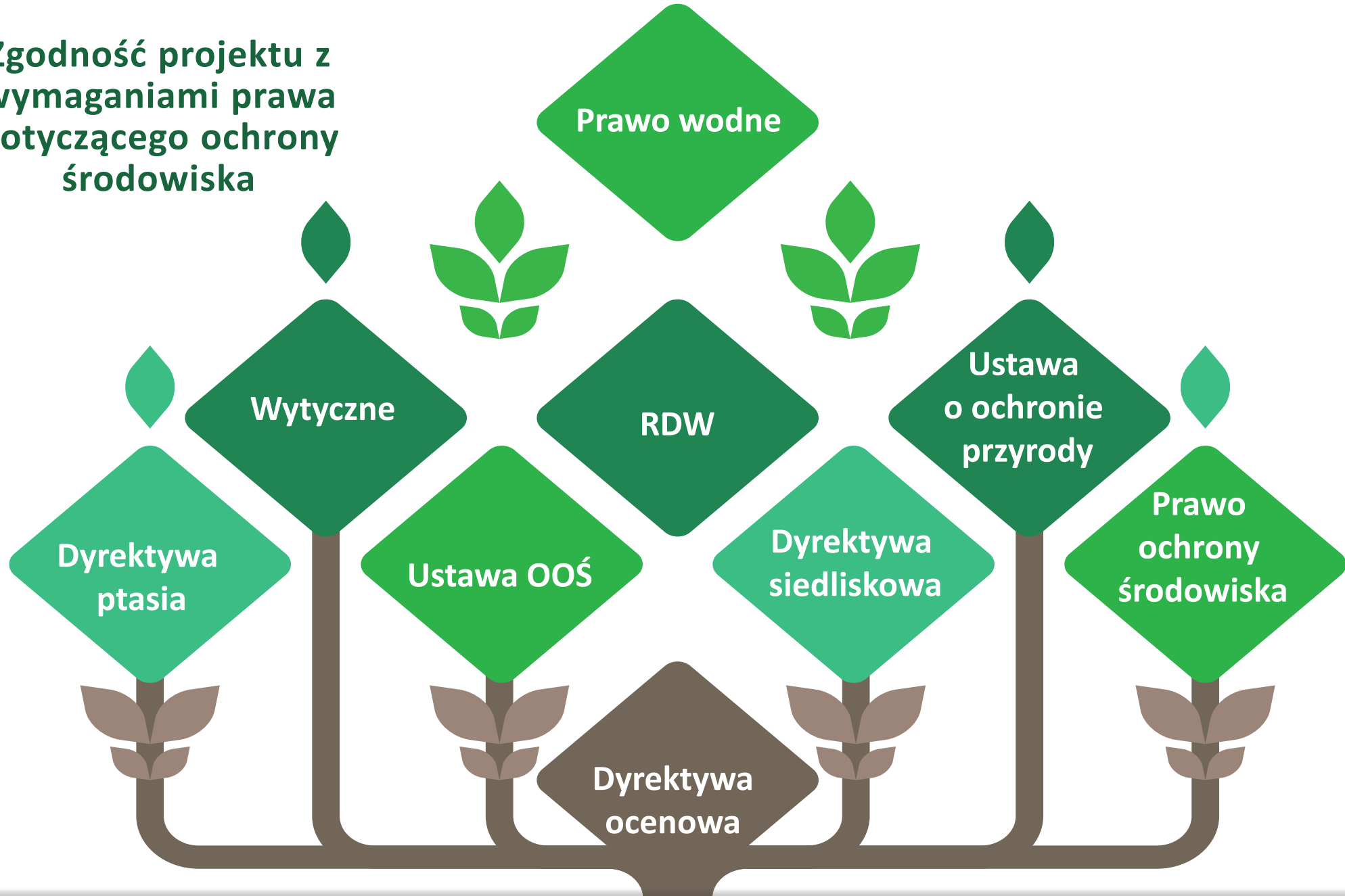
„Cele Funduszy są realizowane zgodnie z celem wspierania zrównoważonego rozwoju, określonym w art. 11 TFUE, oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady "nie czynić poważnych szkód".”
art. 9 (4) rozporządzenia ogólnego CPR (2021/1060)

Jednym z narzędzi realizacji zasady zrównoważonego rozwoju w polityce spójności 2021- 2027 jest zastosowanie kryteriów wyboru projektów wspierających rozwiązania proekologiczne takie jak oszczędność energii i wody, powtórne wykorzystanie zasobów, ograniczenie wpływu na bioróżnorodność itp.

- Kryterium obligatoryjne: Zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska
- Kryterium obligatoryjne: Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju, w tym zasadą „nie czyń poważnej szkody”
- Kryterium obligatoryjne: Odporność infrastruktury na zmiany klimatu
- Kryterium rankingujące: Zastosowanie elementów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, poprawy efektywności energetycznej i OZE, ochrony przyrody (w tym różnorodności biologicznej) oraz adaptacji do zmian klimatu (FEnIKS)

Zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska

A low-angle photograph of a forest with tall trees and bright sunlight filtering through the green leaves.

ZGODNOŚĆ PROJEKTU Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, W TYM ZASADĄ „NIE CZYŃ POWAŻNEJ SZKODY”

W perspektywie finansowej na lata 2021-2027, do kryteriów oceny projektów ubiegających się o wsparcie z funduszy unijnych wprowadzono nowe elementy, między innymi ocenę zgodności projektu z zasadą „do no significant harm” (DNSH)” tj. „nie czyń poważnych szkód”.

ZASADA DNSH

Zasada DNSH jest wpisana w art. 17 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/2088 (TAKSONOMIA UE)

Rozporządzenie:

- ustanawia ramy klasyfikacji działań zrównoważonych środowiskowo,
- wyznacza reguły finansowania przedsięwzięć,
- definiuje cele środowiskowe.

Rozporządzenia delegowane Komisji Europejskiej precyzują kryteria techniczne dla poszczególnych sektorów i celów środowiskowych.

SZEŚĆ CELÓW ŚRODOWISKOWYCH PRZY REALIZACJI INWESTYCJI ZRÓWNOWAŻONYCH ŚRODOWISKOWO

**Łagodzenie zmian
klimatu**

**Adaptacja do
zmian klimatu**

**Zrównoważone
wykorzystywanie i
ochrona zasobów
wodnych i morskich**

**Przejsięcie na
gospodarkę o
obiegu
zamkniętym**

**Zapobieganie
zanieczyszczeniu
i jego kontrola**

**Ochrona i odbudowa
bioróżnorodności i
ekosystemów**

Aby działanie mogło być finansowane musi być uznane za zrównoważone, tj.

- **znacząco przyczyniać się do realizacji jednego z ww. celów**
- **nie może znacznie szkodzić celom środowiskowym**
- **spełniać minimalne gwarancje dotyczące praw człowieka**

Zespół ds. DNSH w ramach grupy zadaniowej KUP 2021-2027 ds. zasad horyzontalnych wydał materiał podsumowujący prace Zespołu (analiza):

- ✓ Brak jednolitego podejścia w zakresie oceny zgodności i sposobu dokumentowania
- ✓ Brak wyraźnego połączenia zasady DNSH z istniejącymi przepisami z zakresu ochrony środowiska (OOŚ pokrywają dużą część, ale nie całość zagadnień związanych z DNSH, np. nie obejmują celu środowiskowego zw. z GOZ, wiele projektów nie podlega procedurze OOŚ)
- ✓ Rozumienie zasady DNSH jest zróżnicowane w zależności od projektu, przy tym szczególnie trudna jest operacjonalizacja tej zasady dla projektów “miękkich”, jak zamówienia, szkolenia itd. Wątpliwości budzi możliwość wyrządzenia poważnej szkody w tego typu interwencjach.
- ✓ Wyzwanie stanowi ustalenie sposobu dokumentowania wdrożenia zasady DNSH przez beneficjentów. Zidentyfikowano trudności w przełożeniu DNSH na m. in. dowody, które są wymagane dla potwierdzenia zgodności z DNSH. Szczególnie trudny jest monitoring na poziomie wdrażania oraz trwałości projektów.

ODPORNOŚĆ INFRASTRUKTURY NA ZMIANY KLIMATU

Każdy projekt infrastrukturalny o trwałości ≥ 5 lat wymaga oceny dostosowania do zmienionego klimatu.

Zakres oceny zależy od rodzaju i skali projektu.

Weryfikacja powinna być zgodna z:

- Wytycznymi technicznymi (2021/C 373/01),
- Poradnikiem weryfikacji inwestycji pod względem wpływu na klimat (2021–2027).

ODPORNOŚĆ INFRASTRUKTURY NA ZMIANY KLIMATU

Etap 1 – Preselekcja mająca na celu zidentyfikowanie najbardziej istotnych zagrożeń klimatycznych dla projektu w planowanej lokalizacji. Składa się ona z trzech etapów:

- Analiza wrażliwości – identyfikacja zagrożeń klimatycznych istotnych dla określonego rodzaju infrastruktury, niezależnie od jej lokalizacji.
- Analiza ekspozycji – identyfikacja zagrożeń klimatycznych istotnych dla konkretnej lokalizacji, obecnie i w przyszłości,.

3. Analiza podatności - łącząca wyniki poprzednich dwóch etapów (i określająca zagrożenia klimatyczne istotne dla ocenianego projektu

Etap 2 – Ocena ryzyka - w przypadku wysokiego lub średniego poziomu podatności, wymagana jest bardziej szczegółowa analiza ryzyka, która pomoże również w określeniu wymaganych działań w zakresie przystosowania do zmian klimatu.

DOBRE PRAKTYKI

- Prawidłowa kwalifikacja inwestycji jako przedsięwzięcia (uzasadnienie w przypadku braku konieczności uzyskania decyzji środowiskowej, prawidłowa podstawa prawna)
- Przeprowadzenie screeningu/OOŚ na takim etapie przygotowania inwestycji, aby była możliwa ocena różnych wariantów i wybór opcji najkorzystniejszej pod względem środowiskowym
- Ocena całego „cyklu życia” inwestycji
- Konkretnie, właściwe dla danego projektu działania minimalizujące oraz przystosowawcze do zagrożeń klimatycznych
- Spójność informacji i danych w całej dokumentacji aplikacyjnej
- Uczestnictwo konsultantów środowiskowych w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej

PRZYDATNE DOKUMENTY

- ✓ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088
- ✓ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r.
- ✓ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2486 z dnia 27 czerwca 2023 r.
- ✓ Analiza spełniania zasady „nie czynić poważnej szkody” (DNSH) w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
- ✓ Wytyczne techniczne dotyczące weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021–2027 (2021/C 373/01)
- ✓ Poradnik weryfikacji inwestycji pod względem wpływu na klimat i adaptacji do zmian klimatu w okresie programowania UE 2021-2027
- ✓ Zasada nieczynienia poważnych szkód środowisku (DNSH) w funduszach polityki spójności na lata 2021- 2027 – analiza i rekomendacje Zespołu ds. DNSH w ramach grupy zadaniowej KUP 2021-2027 ds. zasad horyzontalnych

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

www.nfosigw.gov.pl

**NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**